

# Sajenje in sejanje okrasnih medovitih rastlin

dr. Trajče Nikoloski

nikotraj@gmail.com

Rastlinske vrste, ki nudijo čebelarom hrano, v obliki medicinske in/ali manove paše, navadno pa tudi pelodne, in tako omogočajo njihov razvoj, imenujemo medovite rastline. Pomembne medovite rastline, na katerih čebele nabirajo medicino, so: enoletnice, okrasne zelinate trajnice, zelišča in dišavnice, grmovnice in drevesa. Čebelji vrt mora biti privlačen za čebele, pa tudi uporaben za čebelarja, zato lahko, ko razmišljamo o rastlinah, ki jih bomo sejali, sadili in gojili, da bodo privlačne za čebele, s pravilno izbiro rastlin naredimo čudovito sožitje v okolici čebelnjaka.

## Načrt za sajenje in sajenje

O ureditvi in zasaditvi čebeljega vrta sicer odločamo sami, vendar smo precej odvisni od naravnih in drugih danosti. Zato na čebelji vrt ne sadimo podnebju, tlom ali legi neprimernih rastlin. Vsakemu čebelarju priporočam, da, preden se loti kakršnega koli dela, naredi zasaditveni načrt. Najbolje je, da si načrt zasaditve pripravimo tako, da si bo cvetenje eno- in dvoletnic ter trajnic sledilo čim bolj neprekinjeno, od zgodnje pomladi do pozne jeseni. Preden se odločite, kaj boste sadili na določenem mestu, se vedno prepričajte, koliko sonca, vetra in mraza je mesto deležno. Rastline so nezahtevne, se prilagodijo razmeram, ki morda niso popolnoma idealne, pa tudi ne popolnoma nasprotne njihovim potrebam. Rastline, ki jih čebele rade obiskujejo, posejemo v skupinah povprek po celem vrtu ali pa si ustvarimo kotiček, obrobek oz. gredico za čebele. Na vrtu ločimo sončno, polsenčno, senčno in izpostavljeno lego; te vplivajo na izdelavo načrta za zasaditev. Tako bomo lažje združevali rastline, ki rade rastejo skupaj, in jih gojili na svojem vrtu.

## Priprava tal

Sajenje je pomemben korak pri ureditvi vrta, zato ga opravimo pravilno in kakovostno. Pred setvijo ali sajenjem moramo pripraviti zemljo v gredici. Zemlja naj bo bogata s hranili, rahla in po kakovosti primerna za rastline, ki jih mislimo saditi. Na čebelji gredici morajo imeti vse rastline dovolj prostora za uspešno rast in razvoj. To so večinoma nezahtevne rastline, ki



Slika 1: Zasadišče domačega vrta s poudarkom na okrasnih medovitih rastlinah z rastlinami: ameriški slamniki, sončnica, laška repa, cinija, bodoglavca, drobnjak, perunika, pegasti badelj, ognjič, sivka, rman, timijan.



Slika 2: Primer zasaditve čebelje gredice, ki je najprivlačnejša za čebele in druge opravevalce. Pravi čebelji vrt – medovite rastline, dišavnice, začimbnice, zdravilne rastline, kot so: drobnjak, origano, luštrek, rabarbara, timijan, šetraj, navadna črna meta, mačja meta, žajbelj, v ozadju pa so še sivka, bazilika in rožmarin.

uspevajo na skromni zemlji. Dovolj je, da zemljo pred sajenjem osnovno pognojimo s skromno količino dobrega organskega gnojila, drugače pa niso zahtevne za dodatno oskrbo. Velika večina medovitih rastlin ne zahteva več kot to, da jih posadimo v pravo zemljo in na ustrezno mesto pred čebelnjakom ali na vrtu, da jim od časa do časa damo malo ljubezni, dovolj vode in nekaj hranil.

## Izbira medovitih rastlin

Izbiramo med cveticami in zelišči, ki so nam všeč in koristijo čebelarom in čebelarju. Bodimo pozorni na barve cvetov, ki so čebelarom privlačne, to so: modra, vijolična, bela in rumena. Izberemo sončni del vrta, zaščiten pred vetrom. Čebele moti, da jih veter premeta pri pristajanju. Če delamo čebeljo gredico, naj rastejo nižje rastline ob robu in večje v sredini gredice oz. proti severu. Rastline lahko gojimo bodisi iz semen bodisi iz delov rastlin, če ne gre drugače, jih lahko tudi kupimo.

Foto: Trajče Nikoloski

Po sajenju vedno zalijemo tla. Sadike sadimo večinoma v maju, ko preneha nevarnost pozebe. Previdno jih pripravimo in posadimo na vnaprej predvidena mesta. Medovita zelišča lahko sadimo v mešanih posevkih med vrtnine, odlično pa se obnesejo tudi kot del okrasnega vrta. V nadaljevanju vam predlagam nekaj najpogosteje uporabljanih enoletnic, vzpenjavk, dvoletnic in trajnic kot idejo za mešane vrtno zasaditve za čebeljo gredico: astre, bazilika, bela detelja, cinija, drobnjak, facelija, gorjušica, grenik, vrtni mak, komarček, koriander, kozmeja, monarda, ožep, volčji bob, marjetica,

sončnica, melisa, kadulja, ognjič, origano, rdeča detelja, spominčice, timijan, vijolice in druge. Nekaj primerov zasaditev si lahko ogledate na sliki 1 in 2.

**POZOR!** V čebelam prijaznem vrtu nikakor ne uporabljamo pesticidov. Tudi pri vzgoji rastlin velja enako kot pri vzreji čebel. Bolj kot se bomo vračali k naravi, bolj zdravo hrano in okolje bomo imeli. Narava je prečudovita stvaritev, a je ponekod že precej onesnažena. Zato biti danes čebela sploh ni lahko, ker ni čudežnega sveta za čebele. Zato predlagam, da ne silimo čebel v smrt, naredimo čebelji vrt. Naj medi! 🍯

## Novice iz sveta

### Evropa



Bera medu je bila lani ena najslabših v zadnjih desetletjih. Delovna skupina za med pri Copa Cogeci iz Bruslja ocenjuje, da je bila za 40 % nižja od običajne. Obenem sporoča, da se zaradi uvoza cenenege in potvorjenega medu cene v Evropi niso zvišale. Etienne Bruneau, predsednik delovne skupine, meni, da je evropsko čebelarstvo v nevarnosti in da je treba uvesti skupno evropsko prodajno promocijo, kakršna že obstaja za mleko in meso. Obenem je treba pooprčiti kontrolo nad uvoženim medom iz tretjih držav in zahtevati jasno navedbo o njegovem poreklu. Vzroki za slabo letino so močna deževja v času čebelje paše, ponekod hude poplave

in kasneje suša v južnih in vzhodnoevropskih deželah, ki so največje pridelovalke medu v Evropi. Tako je znašala lanska pridelava akacijevega medu na Madžarskem komaj 10 % od običajne letne količine, na Portugalskem in v južnih delih Italije pa so čebelarji pridelali 70 do 80 % manj medu, kot ga pridelajo v normalnih letinah. Bernhard Heuvel, predsednik nemške zveze poklicnih čebelarjev, se boji, da se bo pojavilo na trgu še več ponarejenega medu, kot ga je bilo do zdaj. Zato svari potrošnike: »Vsak naj pred nakupom medu natančno preveri njegovo poreklo, in če je to dvomljivo, naj ga ne kupi.«

Prevod in priredba Franc Šivic

Vir: Spiewok, S. (2021): Miserable Ernte. *Deutsches Bienen Journal*, št. 1, januar 2021, str. 4.

## Življenjska zgodba Petra Pavla Glavarja

### Franc Šivic

franci.sivic@gmail.com

V 18. stoletju sta se rodila dva pomembna moža, ki sta s svojimi deli močno vplivala na razvoj slovenskega in tudi evropskega čebelarstva. To sta bila Peter Pavel Glavar in Anton Janša. Oba povezuje dokaj tragična usoda. Glavar je vse življenje trpel, ker ga je takoj po rojstvu zapustila mati in je nikoli ni več videl, njegov domnevni oče, baron Peter Jakob Testaferrata, župnik in upravitelj Komende, tedanje posesti malteških vitezov, pa ga ni priznal za svojega sina. Janša podobnih težav ni imel, toda njegova tragika je v tem, da je umrl sredi svojega najbolj ustvarjalnega obdobja, star komaj 39 let.

Pojdimo v leto 1721. Nekega jutra se znajde na pragu komenske graščine košarica, v njej otrok in ob njem listek z napisom v latinščini: »Maj 1721 – 2. maj: krščen je bil Peter Pavel, nezakonski sin Jerneja Glovarja in njegove priležnice Marije. Botra sta bila Pavel Glovar in Uršula Trojer. Krstil sem vikar Jožef Ulrich.« Lahko si predstavljamo, kakšne misli so se morale poditi po glavi Jakoba Testaferrate, ko je na svojem pragu našel sad svojega greha. Da je bil otrok res njegov, potrjujejo številna dejstva. Iznajdljiva mati je navedla za očeta nekega Glovarja, torej priimek, ki do tedaj na Slovenskem ni obstajal, jasno pa nakazuje povezanost s priimkom Testaferrata, ki pomeni v italijanščini železna glava. In še dejstvo, da je dala dečku dve imeni, kar je bilo v navadi pri otrocih plemenitega rodu. Posebej pa potrjujejo baronovo očetovstvo številna pisma, ki sta si jih izmenjavala oba moža v letih med 1744 in 1763; v njih sicer ni zaslediti nobenega priznanja o očetovstvu,